

De crisis in de socialistische theorie

De 'Groep van Internationale Communisten' in Holland

De Eerste Wereldoorlog en de daaruit voortvloeiende Russische en Duitse revoluties deden nieuwe problemen ontstaan en brachten diepgaande veranderingen teweeg in de ideeën van arbeiders en socialisten. De Duitse socialistische partij, de ogenschijnlijk machtige organisatie die op het punt stond de politieke macht te veroveren en daardoor het socialisme te vestigen, bleek eenmaal aan de macht een werktuig voor de wederopbouw van het kapitalisme. In Rusland hadden de arbeiders het tsarisme verslagen en bezit genomen van de fabrieken en het land; nu bracht het staatskapitalisme hen in nog dieper slavernij onder een nieuwe heersende klasse. En dit was niet de fout van het reformisme alleen; de meest vooraanstaande woordvoerders van het onbuigzame radicalisme, vermaarde marxisten als Kautsky en Lenin, hadden een werkzaam aandeel in deze ontwikkeling. Er moet duidelijk iets niet in orde zijn met de algemeen geaccepteerde doctrine. De gangbare opvatting luidde dat de arbeiders door middel van verkiezingen een parlement moesten samenstellen en een regering van socialisten aanstellen; vervolgens moeten deze politici en functionarissen het eigenlijke werk doen, de onteigening van de kapitalisten, het afschaffen van het privé-bezit over de produktiemiddelen en het organiseren van de produktie. Het hieruit voortvloeiende systeem van openbaar bezit, waarin de arbeiders in loondienst van de staat zijn, is volledig verschillend van het gemeenschappelijk eigendom waarbij zij de directe leiders over de onderneming zijn en hun werk zelf regelen. In het laatste geval rijst het probleem hoe deze ondernemingen aaneengesloten kunnen worden tot een goed geplande maatschappelijke organisatie. In vurige discussies, door intensieve geestelijke arbeid probeerden de verschillende linkse groeperingen die zich van de socialistische en communistische partijen hadden afgescheiden, te ontdekken welke andere methoden van actie de arbeidersklasse naar het doel van de vrijheid konden leiden.

In Holland verblijvende politieke vluchtelingen, die in 1920-1921 een aandeel hadden gehad in de strijd van de Duitse arbeiders tijdens de opstanden in het Ruhrgebied en de fabrieken in Saksen, hadden ervaren wat een rijkdom aan initiatieven en mogelijkheden er uit de massa's voortkwamen wanneer deze voor de taak werden gesteld zichzelf te organiseren, hun leven en hun strijd in eigen hand te nemen. Tengevolge van de Hollandse positie temidden van Engelse, Franse en Duitse invloeden, was hier een fundamenteel theoretisch inzicht in betrekkelijk brede lagen van arbeiders en intellectuelen doorgedrongen. Uit hun samenwerking kwam een groep militanten naar voren die zich 'Groep van Internationale Communisten' (GIC) noemde en zich ging bezighouden met de bestudering van de economische basis van de nieuwe maatschappij. Zij waren er zich volkomen van bewust dat de proletarische revolutie niet plotseling, als bij toverslag, een wereld van overvloed zou brengen, waarin eenieder alles slechts voor het grijpen had. De nieuwe socialistische maatschappij moet door harde strijd en weloverwogen arbeid worden opgebouwd, door middel van een goed doordachte organisatie en in overeenstemming met strenge regels van proletarische gelijkheid. Iedere maatschappijvorm vindt haar hechte materiële grondslag in een economisch systeem, een wijze van produktie en distributie die haar structuur en karakter bepalen. Al vóór maar nog meer na de oorlog hadden vele auteurs (Kautsky, Hilferding, Neurath, Leichter, Max Weber, Cole, enz.)³ zich met dit economische probleem bezig gehouden, maar zij gingen er allemaal van uit dat er een centrale leidende macht moet zijn, een regering die haar bepalingen aan de afzonderlijke produktie-eenheden oplegt. Inderdaad hadden anarchistische schrijvers een pleidooi gehouden voor de autonomie van de afzonderlijke bedrijven; maar bij hen werd de aaneensluiting tot een maatschappelijke organisatie aan de goede wil overgelaten.

Bij haar bestudering van dit kernprobleem van het socialisme, de vraag hoe vrijheid met organisatie te verenigen, stelde de GIC vast dat zij slechts de gedachtegang van Marx behoefde te volgen zoals die is vastgelegd in enkele her en der verspreide opmerkingen, in *Das Kapital*, en in zijn kanttekeningen bij het program van Gotha van de Duitse sociaaldemocratie. Marx sprak daarin niet van staatsocialisme, waarvan hij een fervent tegenstander was, maar over de 'associatie van vrije en gelijke producenten' die hun arbeid zelf leidden; hij wees erop dat in plaats van waarde en geld de 'gemiddelde produktietijd' gemeten in

arbeidsuren de grondslag van het nieuwe economische systeem zal vormen. Deze ideeën, die de 'marxistische' auteurs geheel hadden losgelaten, werden nu door de GIC uitgewerkt in een belangrijk boekje, de *Grondbeginselen van de communistische produktie en distributie*,³⁴ dat in 1930 in het Duits en het Nederlands verscheen. Hierin wordt aangetoond dat de arbeiders in staat zijn zelf de produktie en distributie te beheren en te leiden op grond van de boekhouding van iedere onderneming, aangevuld met de registratie en boekhouding van de maatschappelijke produktieprocessen op basis van de benodigde uren. Vergaderingen van afgevaardigden, 'arbeidersraden', zijn de instrumenten voor het samenbinden van de afzonderlijke ondernemingen tot een maatschappelijk geheel. Men laat zien dat dit niet zo maar een mogelijke en betere vorm is dan het staatsocialisme, maar de enige mogelijke. Het is voor een centrale bureaucratie van functionarissen en experts niet mogelijk in alle behoeften te voorzien, voorschriften voor alle arbeid uit te geven, en alle processen in detail te overzien; alle voorgestelde systemen leiden tot willekeur in de distributie door een heersende minderheid. Het zelfbeheer van de vrije en gelijke producenten is daarentegen in staat om zonder moeite de produktie en distributie te organiseren, omdat regels en transacties door de economische realiteiten worden vastgesteld. De moeilijkheden ontstaan door het oprichten van een staatsmacht tussen de produktie en de consumptie. Van een louter gevoelsmatige aangelegenheid en een politiek program werd het in de arbeiders opkomende streven naar zelfbeschikking nu omgevormd tot de belichaming van een economische noodzaak. Zo kreeg de taak van zelfbevrijding van de arbeidersklasse een wetenschappelijke fundering.

Men moet betreuren dat dit boek niet voor de Engelse arbeiders toegankelijk was (het grootste deel van de Duitse uitgave werd bovendien vernietigd door de opkomst van het nazisme), omdat de praktische grondslag ervan sterk bij de praktische Engelse geest had kunnen aanslaan. Nu het kapitalisme zich tot een internationale macht ontwikkelt en de omstandigheden van de strijd over de gehele wereld steeds meer hetzelfde gaan worden, zouden de arbeiders in ieder land meer mogelijkheden moeten zoeken voor een internationale uitwisseling van ervaringen en ideeën.

Voorlopig gaf deze studie de propaganda van de kleine groep een sterke impuls. In haar beginselverklaring³⁵ verwierp de GIC de leiderspolitiek

van partijen en vakbeweging, en stelde daartegenover de arbeidersraden als de organisatievorm van het zelfbeheer. Zij riep de arbeiders op tot de strijd voor de communistische produktiewijze, zij spoorde hen aan het beheer en de leiding van produktie en distributie volgens algemeen geldende regels zelf ter hand te nemen om zo de associatie van vrije en gelijke producenten te verwezenlijken.

De GIC vormde geen nieuwe partij op zoek naar aanhangers; zij stelde als beginsel dat de arbeiders in iedere praktische actie, in iedere werkelijke strijd als één hechte eenheid moeten – en zullen – optreden, waartegenover de onderlinge verschillen van groepen, partijen en bonden van geen betekenis zijn. Naast verscheidene brochures gaf zij regelmatig 'persmateriaal' uit, dat ter beschikking werd gesteld van alle groepen die het zouden willen publiceren, en waarin actuele gebeurtenissen vanuit haar nieuwe gezichtspunt werden besproken. Zo verspreidde zij haar ideeën in een vriendschappelijke discussie met andere linkse groepen die zich ook krachtig en principieel opstelden tegenover de socialisten aan de macht en de communistische partijen. In een onregelmatig verschijnende *Raetekorrespondenz* ('Raden-correspondentie') werden theoretische vraagstukken behandeld. In 1938 werd in het Duits *Lenin als Philosoph*³⁶ gepubliceerd, waarin wordt aangegevoerd dat Lenin in zijn fundamentele filosofische ideeën tegenover het marxisme blijft staan; uit gebrek aan financiële middelen kon dit geschrift slechts in een beperkt aantal gestencilde exemplaren verschijnen. Na de oorlog ging de GIC samen met de groep 'Spartacus',³⁷ die vergaand dezelfde richting had ingeslagen; deze organisatie telde een groter aantal leden, maar had in de ondergrondse strijd tegen de Duitsers haar meest vooraanstaande woordvoerders verloren. Gezamenlijk geven zij momenteel het weekblad *Spartacus* uit, het enige weekblad dat de onbuigzame klassenstrijd van de arbeidersklasse voor vrijheid en beheer over de produktie tot grondslag en inhoud van al zijn propaganda maakt. Verleden jaar publiceerden zij een boek over *De Arbeidersraden*³⁸, waarin deze gezichtspunten worden uiteengezet (en waarvan, in manuscript, ook een Engelse versie bestaat).

(1947)

Groep van Internationale Communisten

Stellingen omtrent revolutionaire bedrijfskernen

Doel

1. De revolutionaire bedrijfskernen voeren in de bedrijven de propaganda voor de omverwerping van het kapitalistische produktiesysteem en voor de doorvoering van de produktie voor de behoeften op de grondslag van de associatie van vrije en gelijke producenten: het beheer en de leiding in handen van de arbeiders zelf door middel van hun bedrijfsorganisaties (B.O.'s) en raden.

2. In deze strijd kan de arbeidersklasse alleen overwinnen wanneer ze in door de arbeiders zelf geleide acties als eenheid tegen de ontzaglijke economische macht van de bourgeoisie (trusts, monopolies) en haar politieke macht (de staat) optreedt. De klassenstrijd zelf is voedingsbodem waaruit deze eenheid in willen, denken en handelen opgroeit, om de produktiemiddelen aan de bourgeoisie te onderdrukken en haar staat te vernietigen. Het opstijgen tot deze eenheid is de wezenlijke inhoud der komende klassebewegingen.

3. Het vernietigen van de staat is het doorvoeren van de beginselen van de Commune van Parijs (1871). Het 'stukslaan' van de staat is de opheffing van het oude, de arbeider vijandige beambtenapparaat en de militair-bureaucratische kaste der bourgeoisie, die als zaakwaarnemers van deze bourgeoisie over de massa's heersen. Het 'stukslaan' van de staat is het 'onder verantwoordelijkheid naar beneden toe stellen van alle functionarissen.'

Zoals de arbeiders zelf hun organisaties moeten beheersen, zoals de bestuurders der organisaties niet anders dan de 'uitvoerende macht' van de wil van de arbeiders moeten zijn en dus naar beneden verantwoordelijk, zo moeten de functionarissen in het maatschappelijk leven niet anders dan de wil der arbeiders tot uitvoering brengen.

Dit is alleen mogelijk als de arbeiders zelf, eventueel door middel van hun B.O.'s en raden, het recht van benoemen en terugroepen van functionarissen aan zich houden. Alle algemene arbeidsregelingen en algemene maatregelen zijn dan de taak van de radenorganisatie, die uit de B.O.'s opgroeit. Daarmee is dan het eigenmachtige, van de massa's afgesloten en over de massa's heersende beambtenapparaat opgeheven en zijn de maatschappelijke functies tot een levend deel van de massa's geworden, het beheer en de leiding van het maatschappelijk leven is op de massa's zelf overgegaan.

De komende strijd

1. Het standpunt van de revolutionaire bedrijfskernen in de praktische klassenstrijd wordt volkomen gedragen door het beginsel van de proletarische revolutie: het beheer en de leiding van alle maatschappelijk gebeuren moeten in de handen van de arbeiders liggen. Van dit gezichtspunt verschijnt het oude twistpunt of de revolutionaire arbeiders loonstakingen moeten verwerpen — als zijnde reformistisch — of dat ze deze moeten steunen, in een nieuw licht. Van dit gezichtspunt uit blijkt dat het vraagstuk fout gesteld is en dat daarom ook niet het juiste antwoord gegeven kan worden.

Het wezen van de komende klassebeweging is het *omwentelingsproces* naar de zelfstandige doorvoering van wat in de arbeidersklasse zelf leeft, de ontwikkeling van het zelfbewustzijn en het zelfhandelen. De revolutionaire bedrijfskernen trachten daarom steeds dit 'principe van de commune van Parijs' bij alle bewegingen der arbeiders door te voeren. De *inhoud* dezer bewegingen of het gaat om het arbeidsloon of om andere eisen, kan door de revolutionaire bedrijfskernen *niet* bepaald worden. Daarom zijn deze kernen plaatsvervaarders van de oude vakbeweging: het verbeteren der arbeidsvoorwaarden ligt in het geheel niet op hun terrein.

2. In deze strijd om de 'eigen leiding' zal de arbeidersklasse alle oude arbeidersorganisaties tegenover zich vinden. De oorzaak daarvan ligt in het feit, dat in al deze organisaties de bourgeois-verhouding van leiders tot massa's overheerst. Bovenaan staat de leiding, die de inhoud, maar vooral de gang der bewegingen bepaalt. Bedeelde organisaties hebben een beambtenapparaat ontwikkeld, dat van de massa der leden afgescheiden is en een zelfstandig leven voert. Verantwoording der verschil-

lende functionarissen geschiedt nooit 'naar beneden' maar steeds 'naar boven'. Het recht van benoemen en ontslaan van functionarissen is niet aan de massa, maar berust in de hogere regionen, die alle functies in het organisatie-apparaat doen innemen door personen, die zij voor hun leiderspolitiek geschikt achten. De organisatie van de oude arbeidersbeweging vertonen daarmee de zelfde karaktertrekken als de staat. Het 'stukbreken' van deze organisaties. Daarom verzetten ze zich met hand en tand (en met de mitrailleur) tegen een proletarische revolutie, evenals de bourgeoisie. Daarom vindt de bourgeoisie in de oude arbeidersbeweging haar stevigste steunpunt tegen een proletarische revolutie.

3. Uit deze toestand blijkt, dat er geen wezenlijk verschil is tussen de strijd om de directe doorvoering van de proletarische revolutie en de praktische klassenstrijd, die zich rondom het arbeidsloon beweegt. De strijd om de beginselen der 'eigen leiding' in iedere beweging der arbeiders te leggen, is in wezen een strijd om het communisme zelf.

De 'wilde staking'

1. De vakverenigingen vormen een der belangrijkste steunpunten der bourgeoisie tegen de proletarische revolutie. Volkomen vastgelopen in de samenwerking tussen kapitaal en arbeid, langs de weg der collectieve contracten, zijn ze geheel met het kapitalisme vergroeid. Onmachtig om met de beroepsorganisaties de strijd tegen het moderne trust- en monopolie-kapitalisme te beginnen, kunnen ze er niet eens aan denken, zich tegen de verarming der arbeidersklasse te verzetten, zonder hun organisatie zelf op het spel te zetten. En waar uit de arbeiders zelf bewegingen opkomen, om de strijd tegen het kapitaal aan te binden, scharen ze zich direct aan de zijde der ondernemers, omdat deze beweging voor hen even gevaarlijk is als voor de bourgeoisie.

Deze bewegingen, die uit de arbeiders zelf voortkomen doen zich zoals de praktijk zelf reeds leerde) bijna altijd voor in de vorm van 'wilde' stakingen. De vakverenigingen breken deze wilde stakingen direct kapot, waartoe ze al naar de omstandigheden, verschillende methoden toepassen. De voordeligste methode voor hen is, de leiding der staking over te nemen, waarna ze de overeenkomst met de ondernemers aangaan en de staking eenvoudig opheffen. Lukt dit niet direct dan

verplichten ze hun leden tot onderkruiperswerk, om zo de staking te breken.

2. Het is van groot belang, het verloop van deze wilde stakingen na te gaan. En, vragen we ons na afloop der beweging ernstig af, welke methode de beste uitwerking had, het 'overleg' der vakbonden in de directiekamer der ondernemers, of de wilde staking onder leiding van een stakingscomité uit de arbeiders, dan is in de praktijk gebleken, dat beiden meestal naar de nederlaag voerden. De wilde staking zakte na enige tijd in elkaar, waartoe het wroeten der vakbeweging, die geen middel onbepoofd liet, om de arbeiders de nederlaag te bezorgen, voor geen gering deel bijdroeg.

Toch ligt hier niet de werkelijke oorzaak van de nederlaag. De hoofdoorzaak ligt hierin, dat de wilde staking nog in het allereerste stadium harer ontwikkeling is. Bij het duidelijke bankroet der vakbeweging, zetten de arbeiders nog pas de eerste stap naar het zelfhandelen. Maar ze blijven voorlopig feitelijk nog in de banen der oude vakbeweging, voor zover het de 'beperkte' staking betreft. Juist zoals de vakverenigingen een enkele keer nog wel eens doen, leggen ze een deel van een bepaalde industrie stil, om hiermee het kapitaal tot concessies te dwingen. Nu moge het in enkele gevallen succes hebben, in het algemeen echter, vooral bij grotere conflicten, voert het evenals bij de vakverenigingen, tot de nederlaag. De 'eigen leiding' is dus volstrekt geen tovermiddel, dat de overwinning verzekert. De zaak is deze, dat geen beperkte staking (de zuiver tot zekere tak van bedrijf begrensde) in de huidige tijd van trustkapitalisme iets tegen de bourgeoisie uitricht.

De *bonzocratie* van de vakbeweging weet dit heel goed en daarom begint ze er niet aan.

3. De revolutionaire bedrijfskernen hebben daarom tot taak, het 'beroepsfront' in een 'klassefront' om te vormen; ze moeten er naar trachten iedere staking terstond op andere takken van bedrijf te doen overslaan. Deze stakingstactiek is alleen mogelijk, als de vakorganisaties uit de leiding van de staking geweerd worden, omdat de vakvereniging daartoe onwillig en onmachtig is. Ze is onwillig, omdat haar apparaat volkomen op het 'overleg' tussen kapitaal en arbeid is ingesteld: ze is onmachtig, omdat ze door collectieve contracten aan

handen en voeten gebonden is en bij een uitbreiding der beweging terstond op onwettig terrein komt, zodat haar bezittingen gevaar lopen.

Bedrijfsorganisatie en bedrijfskern

1. De revolutionaire bedrijfskernen richten hun werkzaamheid geheel op het als één man doen optreden van de bedrijfspersonelen zelf, los van iedere partij of vakvereniging. Ze vorderen de personelen op, zich niet te laten verdelen door de versplinterende geest der verschillende diplomaboekjes, maar *gemeenschappelijk* hun houding in de strijd te bepalen.

Hier moet dus door ieder arbeider afzonderlijk de strijd gestreden worden tussen de partij- of vakverenigingsdiscipline en de klassesaamhorigheid. Overwint de klassesaamhorigheid, dan is daarmee de van de bourgeoisie geërfde leiderspolitiek overwonnen en de eigen proletarische klassepolitiek treedt in haar plaats.

2. Gaan de arbeiders op deze wijze georganiseerd in de strijd, treden ze dus georganiseerd volgens het bedrijf op, dan vormen ze op dat ogenblik een bedrijfsorganisatie, die een werkelijke klasseorganisatie is. Deze BO's voeren de strijd; ze beslissen over de strijdmaatregelen in de stakingscomités, voeren eventuele onderhandelingen met de ondernemers en sluiten zelf de strijd af.

3. Deze klasseorganisatie's moeten niet verward worden met de bedrijfskernen. De kern is *niet* de vertegenwoordiger van de klasse: ze is niet als zodanig gekozen en kan daarom niet de leiding van de staking op zich nemen. Voor zover leden van een kern in de stakingsleiding zitting hebben zijn ze daar alleen als arbeiders, die door het personeel als zodanig zijn aangewezen.

4. Na afloop van een strijd valt de BO uiteen doordat de arbeiders niet meer volgens het bedrijf georganiseerd als eenheid naar buiten optreden: de arbeiders laten zich grotendeels, steeds weer opnieuw door de partij- en vakverenigingsdiscipline in de verschillende hokjes sorteren. Wat blijft staan, is de revolutionaire bedrijfskern, die steeds klaar staat, opnieuw een beroep op het klassegevoel te doen.

5. De BO als uitdrukking van de eenheid der arbeidersklasse zal dus vòòr de revolutie telkens weer verdwijnen, om pas bij het beslissende keerpunt in de machtsverhoudingen de blijvende organisatievorm der arbeiders te zijn. De arbeiders treden dan los van iedere partij of vakvereniging als produktie-eenheid op en bouwen door hun netwerk van verbindingen de associatie van vrije en gelijke producenten.
(1931)

Groep van Internationale Communisten

Stellingen omtrent partij en dictatuur

De kentering in de oude tradities

1. De tradities van de oude arbeidersbeweging zijn historisch gegroeid; ze zijn het resultaat van een vroegere periode, waarin met de oude beproefde tactiek voordelen te behalen waren. Een paar generaties hebben deze tactiek met succes toegepast, waardoor deze strijdwijze nu nog als ervaringswaarheid in het bewustzijn der massa's is neergeslagen. Eerst een hele reeks nederlagen, zoals we die in de afgelopen 10 jaar geleden hebben, kan bij de jongere generatie de nieuwe waarheid ontsluiten. Daarom ontstaat in de huidige periode de strijd binnen de arbeidersklasse, om de gehoorzaamheid aan de vakverenigingsleiders en de politieke partijen te verbreken en de strijd door solidariteitsbeweging op andere groepen te doen overslaan. We zijn daarmee geraakt in de overgangperiode naar het zelfstandig optreden der massa's.

2. Deze kentering openbaart zich niet direct in de klare vormen van de strijd om het zelfhandelen der massa's, maar ze blijft voorlopig nog met belangrijke delen van het oude vermengd. Toch krijgen ook hier de andere opvattingen een andere organisatorische neerslag: de OSP; RVO en Derde Internationale. Deze formatie's komen overeen in de erkenning, dat met de beperkte beroepsstaking de klassenstrijd niet meer te voeren is en dus eisen ze van de vakverenigingsbesturen, dat deze de staking uitbreiden. Deze formatie's komen ook nog alle overeen in de oude, traditionele opvattingen omtrent de leiding van klassebewegingen, die ze in handen der vakverenigingen of in die van hun partijbureau's willen leggen. Dit zijn echter nog halfslachtigheden uit de kenteringsperiode die in een doodlopend slop voeren. Een strijdbaar klasserecht kan alleen ontstaan, als de stakende arbeiders uit andere branches in de beweging betrekken, door zich massaal naar die andere bedrijven te begeven.

3. De oude, traditionele verhouding van massa tot leiding is nog een afspiegeling van de kapitalistische maatschappelijke verhoudingen, waar heersers en beheerders, heren en knechten, de hogere lastgevers en de lagere uitvoerders, de vanzelfsprekende sociale verhouding is.

In de klassenstrijd voert dit tot een overschatting van de individuele macht, het individuele kunnen, van de leiders en het onderschatten van de psychische zelfbeweging der massa's. Daarom richten dergelijke organisaties hun doel op het vormen van een massapartij, aangevoerd door een bewuste, revolutionaire leiding, waarbij deze dan de gang en de inhoud der beweging bepaalt. De massa's vormen het 'materiaal', waarmee de leiders het bevrijdingswerk volbrengen.

De leiderspartijen en de revolutie

1. Bij de zg. revolutionaire massapartijen vindt deze bevrijding der arbeidersklasse haar korte formulering in: *het socialisme nu*, waarmee men dan bedoelt, het doorvoeren van een staatskapitalisme, meer of minder naar Russisch model.

Daarom wordt de Russische industrialisatie door staatsexploitatie zowel door de OSP als door de Derde Internationale als de opbouw van het socialisme uitgegeven. Naar deze zienswijze moet een massabeweging de heersende klasse ten val brengen, waarna een regering van 'arbeiders en boeren' het bewind in handen neemt, de grootbedrijven onteigent en aan de staat brengt. De leiding van het economische leven gaat dan op de staat over, die echter alleen werken kan, als hij de massa's beheerst. Voor de oude arbeidersbeweging is de beheersing van de arbeid niet anders dan de georganiseerde beheersing van de loonarbeiders. Uit deze opvatting van het 'socialisme nu' wordt dan ook de houding der Derde Internationale geboren, om *nu reeds* iedere organisatie van revolutionaire arbeiders, die zich niet aan haar leiding onderwerpt, te vernietigen. Uit deze opvatting wordt ook de leiders-tyrannie van de leiders tegenover de leden der eigen organisatie verklaarbaar. Zoals de leiding der Derde Internationale een absolute en blindelinge gehoorzaamheid van haar leden verlangt, zo verlangt ze de absolute onderwerping der gehele arbeidersklasse aan haar leiding, als ze onder het mom van 'de dictatuur van het proletariaat' tot regerende partij geworden is.

2. Een proletarische revolutie in de hoog-kapitalistische landen geraakt

echter met een 'socialiserende' arbeidersregering direct in onoverbrugbare tegenstelling. De 'arbeidersregering' tracht telkens de beweging op een bepaald punt te consolideren, om haar 'socialisatie' organisatorisch te kunnen doorvoeren. Maar de in beweging gekomen massa's kunnen voor een dergelijke consolidatie geen halt maken; ze trachten juist *alle* sociale verhouding om te wentelen, om ze op nieuwe grondslag te brengen. De 'arbeidersregering' moet hier tegen optreden, om 'orde' te scheppen en de 'chaos' te voorkomen. Maar in sociale zin is deze 'chaos' juist de geboorte van de nieuwe sociale verhoudingen, die de arbeiders zelf scheppen. Hoe verder de sociale krachten zich ontladen, des te dieper ploegt de omwenteling.

3. Door deze onoverbrugbare tegenstelling tussen de zelfhandelende massa en een 'arbeidersregering' die 'orde' moet scheppen, wordt bepaald, dat iedere partij, die de activiteit der massa's wil bannen binnen de grenzen van haar partijprogram door tot een regerende macht in de staat te willen worden, in de revolutie een contra-revolutionaire rol moet spelen. Zij kondigt de dictatuur van het proletariaat af, om de contra-revolutie van de bourgeoisie te bestrijden en om de nieuwe orde in de sociale verhoudingen geleidelijk door te voeren, zoals . . . *Het Communistisch Manifest* van Marx dit verlangt. Maar in waarheid wendt deze dictatuur zich ook tegen de arbeidersraden, die de grenzen van het partijprogram overschrijden door *zelf* te socialiseren, door *zelf* de leiding in handen te nemen. Ze worden dan door de dictatuur van de regerende partij als contra-revolutionair vernietigd. In de hoog-kapitalistische landen is daarom iedere partij-dictatuur een dictatuur *over* de arbeidersklasse en de wegbereider van de kapitalistische contra-revolutie.

4. 't Doel van een proletarische revolutie kan geen ander zijn, dan alle burgerlijke verhoudingen tot in hun verste uithoeken om te wentelen. Daarom kunnen de revolutionaire energieën zich niet laten bannen binnen de banen van een partijprogram. De arbeiders moeten door hun raden en bedrijfsorganisaties zelf het leven naar hun nieuwe inzichten vormen en de maatschappij beheren. Dit is ook een dictatuur, maar *van* de arbeiders, die rust op de werkelijke klassekracht van het proletariaat.

De politieke dictatuur

1. De zelfbeweging der arbeidende klassen door middel van hun raden en BO's is hetzelfde als de dictatuur van het proletariaat. Het wil niet anders zeggen, dan dat alle maatschappelijke functie's door deze organen worden uitgeoefend en zowel de wetgeving als de uitvoerende macht op hen zijn overgegaan. Met andere woorden: ze trekken alle macht aan zich, zonder deze te delen met vakverenigingen, politieke partijen of andere formaties.

2. Voor het handhaven van de uitsluitende macht van de raden zal deze dictatuur alle organisaties, die de radenbeweging aan zich willen onderwerpen, moeten ontbinden. Op de bodem der radenbeweging, op de bodem der klassedictatuur, is echter een volkomen vrijheid van politieke propaganda voor de verschillende schakeringen binnen de arbeidersbeweging, voor zover ze de klassedictatuur aanvaardden, noodzakelijk. Deze strijd der politieke schakeringen is een wezenlijk deel van de bevrijdingsstrijd. Het onderdrukken hiervan, zoals Rusland dit onder de dictatuur van de communistische partij laat zien, is in de hoog-kapitalistische landen niet anders dan het onderdrukken, van de revolutie zelf en voert daarmee tot het tegendeel van wat het zegt te bedoelen.

De economische dictatuur

1. In de revolutie zullen de politieke partijen en de vakbeweging proberen, de economische macht in handen te krijgen over de omweg van de staat. De raden en BO's kunnen deze macht alleen houden als ze de leiding van het bedrijfsleven niet over de staat laten lopen, maar beheer en leiding der produktie zonder omwegen *direct* zelf uit oefenen. Deze directe leiding is alleen mogelijk, wanneer de oude bewegingswetten van het bedrijfsleven worden opgeheven en de goederenbeweging zich op de grondslag van de produktietijd voltrekt, waarbij dan het maatschappelijk gemiddelde arbeidsuur tot centrale categorie zowel van produktie als van consumptie wordt.

De proletarische Partij

1. Met 't inzicht, dat het proletariaat alleen als raden-eenheid kan overwinnen en het communistisch bedrijfsleven kan doorvoeren, moet tegelijk de verhouding van de proletarische partijen tegenover de klasse

veranderen. Kwam het er vroeger op aan, massapartijen te vormen, om tot regerende macht te worden, nu komt het er vòòr alles op aan, niet de partij, maar de *klasse* sterk te maken. De revolutionairen werken daarom in nauwe verbinding met de massa's, ze zijn een werkelijk deel der massa's.

Ze voeren de propaganda voor de zelfstandige ontplooiing der klassekrachten en ondersteunen deze overal actief, waar deze zich openbaren.

2. Vòòr, in en na de revolutie zullen verschillende opvattingen binnen de arbeidersklasse aanwezig zijn over de ontwikkeling der maatschappij en dus ook verschillende opvattingen over de maatregelen, die noodzakelijk zijn, wat de oorzaak is van de formatie van verschillende politieke partijen. Voor zover deze geen macht voor zich zelf opeisen, geen macht *over* de arbeidersklasse nastreven, is het voor hen ook niet noodzakelijk een organisatorisch machtsapparaat op te bouwen. Deze groeperingen zijn daarom plaatselijke werkgroepen, die zich districts-gewijze en landelijk verbinden, om de propaganda krachtiger te kunnen voeren en gezamenlijk hun houding in klasse-conflicten te kunnen bepalen. Een organisatorische versmelting van verschillende inzichten is daarbij schadelijk.

(1933-1934)